

Az erdélyi magyar tannyelvű Waldorf iskolák története megalakulásuk sorrendjében (3)

„Semmi sem állja útját annak
az eszmének, melynek eljött az ideje.”

Victor Hugo

A csíkszeredai Waldorf Iskola története

Gyerekük számára először óvodát, majd iskolát kereső szülők véletlenül találtak rá a Waldorf-pedagógiára, amikor 2010 őszén végigjárták a csíkszeredai óvodákat, hogy ki-kik megtalálja a számára legszimpatikusabb oktatási formát óvodába induló gyerekének. A hagyományos, Step-by-Step és Waldorf közül az utóbbira esett a választás, meséli Kopacz-Madarász Kinga, akit a Vass Éva által vezetett óvodai csoportban a családi hangulat varázsolt el és a mód, ahogyan az óvónő figyelt a gyerekekre. A

barátok meglepődtek az óvodaválasztáson, a folytatás lehetőségét hiányolták a Waldorfban, így fogalmazódott meg már az elején Kingában a cél: a már létező óvoda után iskolát kell biztosítani, hiszen az iskolai évek meghatározóak a gyerekek életében. A tanfelügyeletségen megtudakolták az iskola elindításának a feltételeit, teljesíthetőnek találták a követelményeket, nekiláttak hát a szervezésnek. A Magyarországról Csíkszeredába költöző Kovács Túri Emese gimnáziumi Waldorf-pedagógus hívta fel a figyelmet arra, hogy a pedagóguskeresésnél és hivatalos papírok beszerzésénél fontosabb és nehezebb a szülők felkészítése a feladatra. Az iskola elindítását csak céltudatos, tájékozott szülői közösséggel lehet megvalósítani. Nekik kell először megismerniük a Waldorf-pedagógiát. Ez lett tehát az új cél, melynek megvalósításából Kovács Túri Emese is kivette a részét.

2011 áprilisában már sort is kerítettek az első találkozóra. A szervezés mozgatója Kopacz-Madarász Kinga volt, aki szakmája (ügyvéd és mediátor) által is nagyon alaposan, lépésről-lépésre, módszeresen (kérdőívek segítségével végezve felméréseket), építette az iskola fele vezető utat. Lassan kialakult az a mag, akiknek valóban szívügye lett az iskolaindítás, melynek része volt Albert Sándor apuka, aki Kopacz Madarász Kingával, Szász Heron Kingával együtt a plakátolástól sem rettent vissza. Lelkesen járták a szülőértekezleteket, gyűjtve az érdeklődő szülőket. Popescu Gabriella óvónő a helyszínt is biztosította a találkozásokhoz. Már ebben az évben nyolc rendezvényt szerveztek, melyekre

a pedagógiát népszerűsítő előadókat hívtak, iskolát látogattak Kolozsváron, építették, bővítették a csapatot folyamatosan, ismerkedtek, barátkoztak.

Mindenik Waldorf iskolának megvan a sajátos története, jellegzetessége. A csíkszeredai iskola egyik nagy erőssége a körültekintő, célirányos szervezés, a tevékenységek gazdagsága volt. 2011-től 2013-ig, az első Waldorf osztály elindításáig tartott az iskolai előkészület. Az első tanévkezdésig 34, szülőknak-gyermeknek-pedagógusoknak szervezett tevékenységen vehettek részt az érdekeltek. Másik erőssége ennek a szervező csapatnak az önkéntesen felajánlott, szeretetből és lelkesedésből végzett munka volt. Mindenki azt tette hozzá jó szándékkal, különösebb elvárás nélkül a közöshöz, amihez a legjobban értett. A 2017–2018 –as tanévnyitó ünnepségen Kopacz-Madarász Kinga arra kéri a szülői közösséget, hogy maradjon meg az önként odaáldozott időnél, munkánál, hozzájárulásnál. Ne legyen kötelesség alapú az adakozás. Ugyanúgy, ahogy a Waldorf-oktatásban a pedagógusnak van türelme kivárni és biztatni a gyerekeket, míg mindegyik odaérik, hogy önszántából vegye magához a tudást, a szülőket is arra kéri, hogy legyenek egymáshoz türelmesek, maradjanak meg egymás biztatásánál, míg mindenki érezni fogja a cselekvésre való késztetést.

Valóban, az iskolának jogi háttérrel biztosító Csíki Waldorf Egyesület bírósági jóváhagyása 2015. június 4-én érkezett meg, de míg a tanárok udvarhelyi képzésének támogatása nem követelt nagyobb mértékű, fix hozzájárulást (erre 2018-ban került sor), az

iskola rendezvényeit, költségeit önkéntes alapon támogatta a szülői közösség. Ez egyedülálló jelenség az erdélyi Waldorf-intézmények körében.

Nehézségek mindig adódnak olyankor, amikor valami új dolog bukkan fel a társadalom színpadán. Csíkszereda környékén, ahol a katolikus vallás összetartó ereje Erdélyben a legerősebb, a félretájékoztató, rosszindulatú híresztelés hamar szárnyra kapott, az újságokban cikkeztek a Waldorf-pedagógia ellen. A szülők higgadt, téves információk helyesbítésére összpontosító szelíd, nyílt válasza a Waldorf-kezdeményezés malmára hajtotta a vizet: helyükre kerültek a tények, és sokkal szélesebb körben vált ismertté a Waldorf-pedagógia.

A másik nehézség, amivel a csíki kezdeményezés évekig küzdött, a pedagógusok elhatárolódása, bizalmatlansága volt. Nem sikerült senkit megnyerni az ügynek a Xantus János iskola tantestületéből, pedig mennyire leegyszerűsítette volna a helyzetet, ha a befogadó iskola pedagógusközössége is nyit az új fele ahelyett, hogy az ellenhangot szítaná. A sors fintora, hogy András Edina, aki határozott, talpraesett, színes egyéniség, és ráadásul a legnívósabb magyarországi képzésen, Solymáron, Vekerdy Tamás keze alatt formálódott, olyan oklevéllel rendelkezett, amelyet Románia nem ismert el.

2013-ban Gáll Ibolya tanító keze alatt, a Xantus János Általános Iskola csobotfalvi épületének csodálatos környezetében indult iskolai útjára az a 21 főből álló gyermekcsoport, amelynek szülei merész álmuk és hároméves munkájuk eredményét látták megvalósulni azon a tanévnyitón: létrehozták gyerekeik számára az első csíki Waldorf-osztályt. Nagy szerepe volt ebben Egri Lászlónak, a Xantus János Iskola igazgatójának, akit külföldön élő rokonainak Waldorf-iskolával kapcsolatos személyes tapasztalata állított az ügy mellé. Ilyen és ehhez hasonló személyes tapasztalatok kellettek akkor, 2013-ban, hogy elindulhasson a Waldorf-osztály.

Bár továbbra is kitartóan dolgoztak az alsó tagozat kiépítésén, csak kétévente sikerült egy-egy új osztályt indítani. A sok év alatt, az előzetes tárgyalásokat és jóváhagyásokat követően, minden szinten lecserélődtek a fontos intézmények vezetői: a Xantus iskola igazgatója lemondott, a Megyei Tanfelügyelőség éléről lemondással távozott Bartolf Hedwig főtanfelügyelő, az oktatással foglalkozó alpolgármester személye is változott. Minden tárgyalást az új vezetőkkel is le kellett folytatni, de szerencsére dr. Kovásznai Ágnes, majd Kristó Gabriella új iskolaigazgatók is az ügy mellé álltak. Hitet próbáló, kitartást edző, csalódások, konfliktusok által érlelt időszak volt. Kopacz-Madarász Kinga, akinek a kezében összefutottak a szervezés szálai, az iskolát négy lábön álló asztalhoz hasonlította. A négy láb: az induláshoz szükséges 20 fős gyerek szüleivel együtt, a tanító személye, a helyiség és a mindenféle engedélyek megléte. Mind a négy lábön, folyamatosan kellett dolgozni. Csak így állhatott stabilan és magasodhatott fel végül az osztály maga. Néha elakadt egy-egy láb készítése vagy kidőlt egy késznek hitt láb, folytatni kellett a munkát és bízni a többi létrejöttében. Ezt néha nagyon nehéz volt vinni lelkileg, csak épp mutatni-beszélni nem volt szabad róla, mert akkor mind a négy láb kifut alóla. Míg 2012-ben azért nem tudott indulni osztály, mert csak három komoly jelentkező volt az új osztályra, 2015-re ez a szám 20-ra duzzadt, akikkel elindult a hivatalos igénylés. Kitartani hitben, míg végül 2015-re megkerül mind a 26 gyerek, maga a kegyelem. Csoda, ha a szervezők számára ünnep, megnyugvás és hála a 2015-ös tanévnyitó?

A 2015-ben induló előkészítő osztály tanítója Lázár Iru, a fölötté babáskodók: a Mánya, a Szász és a Kopacz-Madarász családok voltak.

A szülői közösség tevékenysége rendkívül színes, gazdag, következetes. Az induló osztályok szervezését nagyon komolyan veszik. Amint körvonalazódik az új szülői kö-

zösség, elkezdik a Waldorf-pedagógiát népszerűsítő előadások szervezését. Mindazon előadók, akik Erdélybe látogattak, Csíkszeredát sem kerülték el. Dan Judit több rendben tartott előadást, órát látogatott, Kádár Annamária több ízben is tartott előadást. A konfliktushelyzetek megoldására, valamint az Erőszakmentes Kommunikáció alapjainak el-sajátítására a magyarországi Rambala Éva trénerrel (két alkalommal is) készültek.

Nagy hangsúlyt fektetnek a szervezők az egy osztályközösséghez tartozó szülők ismerkedésére, csapatépítésére, különböző tevékenységeken való részvételére. Ezért szervezik meg minden évben a csaracsói csapatépítő tábort, az osztályrendező kalákákat.

Állandó középontban van az iskolának a város életében való részvétele. Ezért neveznek be évente a város által megszervezett Pityókafesztiválra. Itt a főzésen kívül gyerekfoglalkozásokat is tartanak. Kiváló népszerűsítő eseménynek számít ez a fesztivál.

Az iskola minden évben vendégül látja a Szolnoki Aranyos Szeglet Waldorf Iskolának diákjait, és azok kísérő tanárait, akik a szállás-fogadtatás fejében minden évben tartanak egy-egy előadást a szülőknek és egy-egy foglalkozást a gyerekeknek. Ők tanították meg a csíki Waldorf közösséget füzeteket és viaszgyurmát készíteni.

A harmadik osztály 2017-ben indult, Tasnádi Judit kolozsvári biológianár vezetésével, aki a Kolozsvári képzésen megszervezett Waldorf-tanítói képesítéssel is rendelkező tanító. Ennek az osztálynak az elindulásában Mánya Orsolya és Csillag Hajnal segítettek Kopacz-Madarász Kingát. Korodi Szabolcs és Buzogány Károly szülők érdeme

az osztályterem felújító munkálatainak a szervezése-koordinálása. Ebben a tanévben két tanítónő búcsúzott az osztályától azért, mert saját gyereket várt. Helyettük új tanítók kapcsolódtak be: Tasnádi Jutka helyett Bereczki Andrea, Lázár Iru helyett Lukács Zsuzsa. Ez az év hozza meg a Csíki Waldorf Döntő Testület alapítását, melynek segítségével a döntéshozatal ideje számottevően meghosszabbodott, ennek ellenére fontos lépés volt az egyesület életében.

A 2018-as év előkészítő osztályt adott az iskolának, amelynek szervezését most már átvette Csáki Annamária. Nagy összefogás és szervezés árán sikerült elindítani a felső tagozatot az V. osztállyal. Osztályfőnökük Mogyorós Emília (Nina). Nehezen kerültek meg azok a tanárok, akik felvállalják ezt a munkát. Ez az iskola is kinőtte már a régi helyet. Nem volt könnyű új helyszínt találni. Végül a Polgármesteri Hivatal a Caritastól bérel termet az ötödikesek számára a Jakab Antal Házban. Megkerültek az V. osztályban tanító tanárok, akik a város különböző iskoláiból jöttek. A Jakab Antal Ház elég messze van a város központi részétől, az iskolaigazgatók lehetetlennek találják a megfelelő órarend elkészítését. Ezt a munkát is átvállalja és sikeresen véghez viszi Kopacz-Madarász Kinga. Az osztálytanítóira berendezkedett Waldorf-oktatás megnehezítette a tanárok és az ötödikesek közös munkáját. Fejlesztő pedagógus segítségét kérve a szülők és az ötödikes gyerekeik összeültek, hogy helyrehozzák azt a törést, amit a váltás okozott a gyerekeknek. Az együttműködésből egy közösen elfogadott szabály- és következményrendszer született meg, amelynek alkalmazása jó irányba kezdte terelni a dolgokat.

A 2018-as tanévnyitón az előkészítősök Sebestyén Gyöngyvér tanítónő kezét fogva indultak iskolai útjukra.

Kopacz-Madarász Kinga bejelentette, hogy csak a felső tagozat szervezését vállalja a továbbiakban még két évig, átadja sokrétű munkáját az újabb szülőnemzedéknek. Szépgesztes és további erkölcsi támogatás ígéretében adta át a közösségnek szánt elköszönő ajándékot, az oly régen elkészítésre várakozó weboldalt, melynek címe www.csikiwaldorf.ro. Munkáját, reményeit, áldásait időkapszulákba zárva minden osztály indulásakor megfogalmazta a közösség többi tagjaival együtt. Legyen örömteljes a felbontásuk pillanata!

A marosvásárhelyi Waldorf Iskola története

A marosvásárhelyi Waldorf-mozgalom 1998-ban alakult, amikor Mátéfi-Takács Enikő lelkes óvónő és néhány szülő létrehozta az első Waldorf óvodai csoportot, mely akkor a 14-es Napköziben kapott helyet. Az elhanyagolt intézményi épületet szülői és pedagógusi összefogásból az évek folyamán kellemes, otthonos épületté varázsolták, nevét is megváltoztatták. A Fecske Napköziben jelenleg négy pedagógus és két dadus foglalkozik a közel 60 gyerekekkel.

Írásain, könyvein keresztül Vekerdy Tamás hozta a Waldorf híret Erdélybe, meséli Csíki Orsolya, az iskolát alapító szülők egyik képviselője, akivel a marosvásárhelyi iskola

történetéről beszélgettem. Olvasmányaik vezették a Waldorf-óvodához, ahová a gyerekek nagyon szerettek járni, ahol a szülőket régi és új barátságok kovácsolták össze. Elégedettek voltak azzal, amit az ovi nyújtott, jó hírért hallották az Erdély-szerte elindított Waldorf-osztályoknak. A csíkszeredai szervezkedés hallatán, elszántan vágtak bele az iskolaalapításba. A szükséges információk birtokában hat család vette kézbe az iskola ügyét.

Sajátos és nagyon szerencsés módon alakult a befogadó intézmény megtalálása. A Nicolae Bălcescu Általános Iskola rugalmas tanítói közössége és a nyitott vezetősége hosszú távra köteleződött el a Waldorf-pedagógia befogadása iránt. A sepsiszentgyörgyi befogadó iskolában is hasonlóképpen alakult ki a felső tagozat tanári közössége. Marosvásárhelyen nemcsak a tanárokat, a tanítókat is többnyire a befogadó intézet biztosította.

Az iskola vezetősége már jó idejében felajánlotta a tanároknak a Waldorf-osztályokban való tanítás lehetőségét. Nagy mértékű nyitottsággal mondtak igent a tanárok, vállalták, hogy képezik magukat ebben az irányban. Több lehetőségük volt arra, hogy részletbe menően megismerjék a gyerekeket, a szüleiket, valamint azokat az erdélyi Waldorf-tanárokat, akiknek gyakorlatuk van ebben. Többen vettek részt a kolozsvári képzéseken, eljöttek a Gödöllői Nyári Akadémiákra, amikor pedig 2019–2020-as tanévben indult az V. osztály, a Tanári Kollégium készen állt a feladatra.

Azon gondolkozva, hogy milyen oka van ennek a nyitottságnak, eszembe jutott, hogy a tanítók közül többen osztálytársak voltak a tanítóképzőben. Látva az összetartást, a jó hangulatot, ami jellemzi őket a gödöllői képzésen, arra gondolok, hogy a csapat-szellem nagyon jó náluk. Többen dolgoztak a Step by Step osztályokban, innen is jöhet

a nyitás. Az is lehet, hogy a város, a vidék jellegzetessége a nyitottság. Bármi lenne is az oka, hatalmasat lendített a közösségük Waldorf-szekerén a tény, hogy egy helyről kerültek a pedagógusok. Az energiák a keresgélés helyett a képzésre összpontosulhattak. Jelenleg mind az öt tanító végzi a Solymári Waldorf Pedagógiai Intézet által meghirdetett, Székelylengyelfalván szervezett Waldorf-pedagógus továbbképzést. A tanárok közül négyen iratkoztak be. A képzés ideje alatt együtt van a csapat, megvitathatja, feldolgozhatja szabadon a kapott információkat. Mindez nagyot mélyít a megszerzett tudáson.

A Magocska Waldorf Egyesület

A 2017-ben alakult Waldorf Magocska Egyesület nagy előrelépés volt a marosvásárhelyi Waldorf-mozgalom életében, mert egyesítette az óvodai és iskolai érdekeket, lehetőséget adott rendezvények, projektek szervezésére, könnyebbé teszi az anyagi alapok biztosítását. A Waldorf-kezdeményezésnek ad egy folytonosságot, hiszen a gyerekek hamar kinőnek az oktatási rendszerből, de az egyesület állandó.

Minden, a gyereket Waldorf-intézménybe járató szülő tagja az egyesületnek, anyagilag és erkölcsileg támogatja, aktívan vagy passzívan kapcsolódva a feladatokhoz. A legtöbb energia jelenleg az 5–8 osztály köré csoportosul, arra, hogy a Waldorf-intézményekben elvárt körülményeket és minél képzettebb pedagógusokat biztosítsanak a felmenő osztályoknak. Az egyesület 60%-át állja a pedagógusok székelylengyelfalvi képzésének.

Az egyesületnek sok terve és ötlete van, örömmel veszi a segítő szándékú szülők részvételét a különböző tevékenységeken, mert meggyőződése, hogy minden tevékenység közösséget épít, és a gyerekeket a családon és a pedagóguson kívül a közösség, amelyben felnő, a társadalom, amelybe születik is neveli. Példamutatással szeretnének a leginkább hatni gyerekeikre. Ha egy közös célért szívesen, örömmel tevékenykednek, a legjobb példát mutatják nekik. A Waldorf-kezdeményezés az egyik legjobb példája annak, hogy gyerekeik jövője érdekében meg tud valósulni az összefogás: mindenki azt teszi hozzá, amit tud, ki munkát, ki időt, ki energiát, ki ötletet, ki anyagi támogatást. Remélik, hogy a Waldorf-kezdeményezés fenntartható, és hosszú életű lesz Marosvásárhelyen.

Az osztályok aktív kapcsolatot ápolnak a Kolozsvári Waldorf Liceummal, amely a mentor intézmény szerepét vállalta fel, és segítséget nyújt a vásárhelyi Waldorf Iskola működésében. 2018-tól beindult a tanítói konferencia, amely minden Waldorf oktatási intézményben megvalósul.

Az egyre népszerűbb reformpedagógiai módszer ismertetésére neves magyarországi szakembereket hívott meg az egyesület. 2018-ban Karkus Ottó, a solymári Fészek Waldorf Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola vezetőjét és osztálytanítóját. Kőkendy Ákos, a Pesthidegkúti Waldorf Iskola osztálytanítója is tartott előadást, utóbbi nem először járt városukban, a szülők meghívására.

Az iskolában évente tartanak nyílt napokat, az epochazáró ünnepeik nyitottak. Nyilvánosak az adventi bazárok is, ahol bárkit szívesen látnak, aki kíváncsi a gyerekek és szülők alkotásaira, az iskola hangulatára.

A jelenlegi ötödikesek több közös tevékenységet szerveztek a kolozsvári párhuzamos osztállyal. Ez évben kerül sor a marosvásárhelyi iskola által szervezett Görög Olimpiára, melyen az erdélyi ötödikesek mindnyájan jelen lesznek (Sepsiszentgyörgyről, Kolozsvárról és Marosvásárhelyről).

A Marosvásárhelyi Waldorf-osztályok bemutatása

A 2014–2015-ös tanévet Palotás Csilla tanító indította. Ez az osztály jelenleg ötödikes, osztályfőnökük Nemes-Nagy Norbert földrajztanár, aki azért, hogy minél többet lehessen az osztállyal, elvállalta a szakján kívül a történelem- és tornaórákat is.

A 2015–2016-os tanévben Henn Domahidi Csilla tanító csatlakozott a mozgalmhoz. Ő az Ehedi iskola pedagógusa volt. Ez az osztály jelenleg IV. osztályos.

A 2016–2017-es tanévben Kusztos Melinda indította az újabb előkészítő osztályt, ők jelenleg harmadikosok.

A 2017–2018-as tanévben Gyorgyisor Éva kezdett előkészítő osztályt, ők most másodikosok.

A 2018–2019-es tanévben az előkészítő osztályt Kali Hajnal indította, ők jelenleg első osztályosok.

A 2019–2020-as tanévben az előkészítő osztályt ismét Palotás Csilla indította el. Sokat számít az az öt év tapasztalat, amit az előző osztály révén szerzett meg.

Az ötödikeseket kilenc tagból álló tanári kollégium tanítja. Az említett osztályfőnök mellett Rákossy Kata dolgozik. Ő tanítja a magyar nyelv és irodalmat, valamint a

református vallást. Nagy Hunor a matematikatanár, Moldován Emese a zenetanárnő, Kiss Tünde tanítja a biológiát, Nagy Ibolya a kézimunkát, Molnár Krisztinával festenek, Borbély Attilával faragnak.

Amikor Csíki Orsolyát az átélt nehézségek és örömek felől kérdeztem, akkor nehézségként a Waldorf körüli tapogatózást említette. Mindenki, szülő és pedagógus más-más kulturális, információs háttérrel közelít a témához, a legjobb szándék mellett is, más-más képet alakít ki arról, amit olvasott, hallott, de nem tapasztalt meg. Mindenki számára mások a prioritások, ezért gyakran csúsznak a szülői estek véget nem érő meddő vitákba, tulajdonképpen lényegtelen kérdésekről. Nehéz, amikor nem tudják kezelni helyükön a gyerekek közti konfliktusokat, és azok tovább gyűrűznek a szülői közösségbe.

Örömteli eseményekként élék meg a szülők a nyílt napokat, amikor bekukkanthatnak az iskolai életbe. Ilyenkor egy ideig újból megtelnek lelkesedéssel, bizakodással, meggyőződéssel, hogy jó helyen vannak gyerekeik. A bizonyítványversek kiosztásának rítusa is szívmengető pillanat. Csíki Orsolya nagy elismeréssel van a tanítók munkája iránt, akik évről-évre meggyőzik a szülőket és gyerekeket arról, hogy mélyen, alaposan megismerték őket. A bizonyítványba foglaltak gyakran egészítik ki értékes részletekkel a szülő saját gyerekéről alkotott képét. Ilyenkor nagy hálát érez a szülő mindazok iránt, akik munkájukkal hozzájárultak ahhoz, hogy gyerekeik boldog iskolai életet éljenek.

Köszönet illeti azt a szülői magot, akik a VI. osztály élén még egy ideig az úttörők nehéz munkáját végzik. Sajgó Zsóka, Csíki Emőke, a Tormási házaspár, Vass Orsolya, Pantelimon Richárd, Török Orsolya, Kacsó Etelka tartozik ebbe a csapatba. A szülői kö-

zösség hálás Nagy Ibolya igazgatónőnek, aki átvette a szülőktől nagy részét a hivatalos ügyintézésnek. Minden pillanatban érezhető volt támogatása, pozitív hozzáállása.

A székelyudvarhelyi Waldorf Iskola története

A legújabb Waldorf-kezdeményezés az udvarhelyi. Összehasonlítva az első iskolák történetével az udvarhelyit, nyomon követhető az az érési folyamat, amelyen az erdélyi civil kezdeményezések átmentek. A tapogatózó vagy inkább hübelebalázs módon induló iskolákhoz képest Udvarhely mintapéldája annak, ahogyan manapság kell építkezni, harcolni, jogokat érvényesíteni.

Interjúalanyom Egyed Ufó Zoltán, az Udvarhelyi Hírportál oldal kezelője, fotóriportere, akit iskolaalapító szülői minőségben kerestem meg kérdéseimmel. Egyed Ufó Zoltán öt éve bukkant fel a Kolozsvári Waldorf Képzésen, hogy mélyebben, gyakorlatában is megismerje a Waldorf-pedagógiát azért, hogy érdemben dönthessen afelől, hogy jártná-e Waldorfba saját gyerekeit? A 2019–2020-as tanévben az öt éven át hordozott „gyermek”, az Udvarhelyi Waldorf Iskola megnyitotta kapuját a 18 kicsiny előkészítő gyermeknek. Öt éve dolgoztak ezen lelkes, céltudatos szülők. Erről az ötéves útról, terveikről, nehézségeikről kérdeztem.

Megtudtam, hogy Udvarhelyen volt már kezdeményezés, többször is nekifutottak a Waldorf-indításnak, főleg pedagógusok. A legtöbb próbálkozás kimerült abban, hogy tartottak egy előadást, vagy párszor találkozott néhány szervezkedő, de nem volt a város

sem megérve erre, és az is a kudarc irányába mutatott, hogy pedagógusok próbálkoztak az indítással, nem szülők.

Egy véletlennek tűnő találkozáson, közös utazáson Bodnár Róbert mesélt Ufónak a Waldorf-iskoláról. Az utazás végén nyilvánvaló volt, hogy fontos információ talált rá a szükséges erő hordozójára. Búcsúzóul ezt fogadták meg egymásnak: „Csinálunk Waldorf-iskolát!”, és hamarosan nekiláttak a szervezésnek.

A nekifutásuk első magja egy természetmegfigyelő képzés résztvevőiből került ki, velük vágtak neki az útnak, és folyamatosan bővült a csapat. Egyre több Waldorf-pedagógus került haza a nagyvilágból, az előző kezdeményezések tagjai is társultak hozzájuk. Folyamatosan szervezkedtek: kirándulásokat, előadásokat, kézműves tevékenységeket tartottak, egy szűkebb maggal stúdiumoztak: könyvekkel, pedagógiával és a tudati gyakorlatokkal ismerkedtek, közben hospitálni jártak mindenfelé. Abból, amit láttak, a sajtóban és a facebookon folyamatosan csöpögtették az udvarhelyieknek, hogy lássák, miről is van szó. Ennek hatására egyre többen gyűltek köréjük. Az igazi áttörést a csapat egyik tagja, Ladó Ágnes Melinda által vezetett baba-mama foglalkozás jelentette, ami magja lett a későbbi óvodának. Rengeteg pedagógus volt a csapatban, ám senki nem akarta bevállalni az ovi indítását. Berei Boróka Györgyi elsőéves egyetemistaként pedagógiát tanult, amikor először hallott a módszerről. Még diákként csatlakozott az udvarhelyi szülői csoporthoz. A kezdeményezés legelején még egy leányka volt, senki nem tulajdonított neki fontosságot, de nagy tudatossággal indult el az úton. Miután lediplomázott, beiratkozott a solymári Waldorf Pedagógiai Intézetbe, ahol befejezte az óvónőképzőt, és a 2017 őszen induló óvodai csoport másik pedagógusa lett. Csatlakozott hozzá Dénes Szerénke, aki a legjobb pillanatban költözött haza Angliából. Ők ketten lettek az óvo nénik. Szerénke hat évet élt Németországban, ott ismerte meg a módszert, megtapasztalta emberközpontúságát, a stressztől mentes tanulást, érezte a pedagógia közösségformáló erejét is. Megtanult németül, és elvégezte a tanárképzőt. Ösztöndíjjal Angliában tanult tovább, majd néhány évig Londonban tanított. Saját bevallása szerint nyelveket tanulni, tapasztalatokat gyűjteni, tudást szerezni ment külföldre, hogy itthon továbbadhassa azoknak, akik erre nyitottak.

Milyen számottevő a különbség város és város, vidék és vidék között. Milyen pikapak módon indulnak el a dolgok, ha kellő nyitottsággal fogadják, és titáni erőbevetés szükséges ott, ahol a bizalmatlanság fészkel. Egyetlen ember „igen”-je néha nagy előrelépést jelent. Szerénke, azzal, hogy bevállalta a tanítóságot, nagyot lendített az iskolaügyön. Ismét belevágtak a szervezésbe.

Több helyszín is szóba jött: Lengyelfalva elnéptelenedő iskolája (gyönyörű épülettel, égisz fák, egyhektáros udvarral) és Ülke, az iskolával és a plébános által felajánlott egyházi óvodaépülettel. Az ülkei plébános kérését nem hagyta jóvá a püspökség, Lengyelfalván a polgármester csak abban az esetben engedte volna át az épületet a Waldorf-nak, ha ott előzőleg teljesen megszűnik az iskola. Csak amikor kiderült, hogy megszűnik a lengyelfalvi iskola, léptek újabb szintekre a szervezéssel.

A Waldorf Szövetség engedélye után a főtanfelügyelőnél kellett az állásért alkudozni. Diplomáciai bravúrnak számít, hogy a beszélgetés végén ekképp búcsúzott a főtan-

felügyelő: „Fiúk, csináljátok, s ha minden papír meglesz, a posztot valahogy kicsikarjuk.” Így is lett. A főtanfelügyelő állta a szavát: bekerült a Waldorf-osztály a beiskolázási tervbe. A tanácsnak egy formális szavazással kellett volna elfogadnia a tanfelügyelőség által jóváhagyott beiskolázási tervet. Nem tette. Hogy miért? Nem érdemes találgatni. A hatalmával élni akaró polgármester szembekerült egy közös cél által fűtött civil kezdeményezéssel. Nagy szégyen lett volna, nagyon szomorú, ha akkor megbukik a gyerekeik számára iskolát alapító szülői kezdeményezés. Végül három tartózkodással és ellenszavazat nélkül, a falugyűlésen jóváhagyták a szülők kérését. Ezek után az Aracip-engedély megszerzése semmiséggnek bizonyult.

Nyáron szülői kalákák sorozata következett, de a 2019–2020-as tanévben 18 gyerekkel elindult a sulis. Nagyon szép megnyitó lett, sok rangos meghívottal, beszédek nélkül, közös zenéléssel, mesemondással, virágokkal. Ott volt az új főtanfelügyelő, más tanfelügyelők, a szenátorunk, a széki RMDSZ-elnök, igazgatók, helyi politikusok, mindenki, aki számít. Úgy tűnt, hogy támogatni akarják az ügyet. Ugyanakkor ott volt nagyon sok barátunk, sok waldorfos. Judit néni (Dan Judit) vezette a ceremóniát, nagyon meghitt, családias volt a hangulat, mindenki feltöltődve távozott, hiszen azon kívül, hogy révbe jutott a megálmodott, megharcolt iskola ügye, az udvarhelyi szülők példát állítottak arra, hogyan kell egy igaz ügy mellett kiállni.

Minden iskola legnagyobb gondját a pedagógusok megtalálása jelenti. Az udvarhelyi kezdeményezők csoportjában nyolc pedagógus volt. Mindenki mondogatta, hogy ilyen csapattal könnyű dolguk lesz. Hiába, hogy nagyon jó képzésben volt része legtöbbszörüknek (többen is Németországban vagy Angliában tanultak), nem merték bevállalni a munkát. Utólag sikerült rávenni Ladó Ágnes-Melindát, hogy óvónő legyen. Ő 2019 ősszén állt munkába, az akkor induló második ovis csoportban. De ő az egyetlen ezidáig, aki ebből a közösségből bevállalta a pedagógusi munkát.

Az öt szervezés eredményei kezdtek beérni: az óvoda már két csoporttal működik. Azt remélik, hogy ezekből a gyerekekből kikerül majd évente egy-egy osztály, melynek tanulói és szülei Waldorf-alapokkal indulnak iskolai útjukra. Ám az udvarhelyi szülői mag osztálytanító, igazi Waldorf-iskolát szeretne. Ezért nagy hangsúlyt kapott a pedagógusképzés. A szülők közül többen is szeretnék osztálytanítókká válni, ezért összehozták a képzést az iskolájukban, és a csapatból közel tízen végzik a Solymári Waldorf Pedagógiai Intézet által meghirdetett, Székelylengyelfalván szervezett Waldorf-pedagógus továbbképzést. Ezzel párhuzamosan, többen is beiratkoztak a BBTE Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet székelyudvarhelyi tagozatára azért, hogy az iskola bármelyik szakaszában csatlakozhassanak hivatalosan a kezdeményezéshez akkor, amikor azt a helyzet megköveteli. A szülők közül azért járják többen is a képzést, hogy akár tanítóként, akár szaktanárként tevékenykedjenek majd az iskolában. Van, aki zenetanárként szállna majd be, van, aki kézimunkát oktatna esetleg, vagy kertészetet, de vannak többen is, akik távlati célként bevállalnának egy-egy osztályt is. A legújabb óvónő, Bodnár Flórián Réka, aki 2019 őszén állt munkába, szintén kezdeményező szülőként került a csapatba, három éve iratkozott be az óvó- és tanítóképző egyetemi képzésre. Párhuzamosan járja a két tanítóképzőt és a kolozsvári óvónőképzőt, és most már tanít is. A jövő ősszel

induló osztály tancija Szabó Tímea lesz, ő a solymári képzést végzi, annak Lengyelfalvára kihelyezett tagozatát. A következő évek lehetséges tanítói, azaz Mihály Hosszú Orsolya, Rózsa Sarolta, Ferencz Judit és Egyed Ufó ugyanazt a képzést végzik. Ketten, Ufó és Jutka a kolozsvári képzést is kijárták.

Az udvarhelyi kezdeményező csoport olyan szélesre kitérte szívét, hogy nagyon sok bátor, tudatos, megfontolt ember odatalált. Olyan körültekintően, szervezeten, céltudatosan járták végig az ovi és iskolaalapítás útját, olyan sokat megtapasztaltak az évek folyamán, hogy most már a legapróbb részletekre is kiterjed a figyelmük. Egyik kérdésük az, hogy miként lehet a szülői közösség lelkesedését megtartani? Csalódottan tapasztalja Egyed Ufó, hogy a mindennapi rutinba belefárad a társaság, ha nincsenek izgalmas tevékenységek.

A szülő-tanító kapcsolat is sántítani kezdett. Már az első félév után a szülők, kis-

sé kirekesztve érezték magukat. Úgy tűnt, hogy a nevelők kivették a szülők kezéből az irányítást, átvették a „hatalmat”. A béke érdekében, ők bölcsen inkább visszább léptek, semmi értelme nem lett volna, hogy bedarálják a pedagógusokat és az óvodát-iskolát. Könnyen az lehetett volna a vége, ha harcba szállnak. Amikor a nevelők kidőltek a szülőktől is átvállalt munka súlyától, maguktól nyitottak ismét a szülők fele. Érezhetően felengedett a hangulat, érződik, hogy ismét szeretettel, hálával fordulnak egymás fele.

Itt az ideje, hogy összeszedjék és munkára lelkesítsék a szülői csapatot, mert az utóbbi időben eléggé megcsappant az érdeklődés a szülői tevékenységek iránt, a legutóbbi kalákákon elég gyenge volt a részvétel. Ebből is látszik, milyen kényes az ember-ember közti kapcsolat. Aki sokat tesz egy ügyért, sokat is vár el. Ám a dolgok kivárása a kapcsolatépítésben és a gyermeknevelésben egyaránt hasznos álláspont.

2020. január végén kaptam hírt, hogy megkerült a szülőket összeszedő és munkára lelkesítő közös cél. A Kerekérdő Waldorf Egyesület, Lengyelfalván iskolaépítésbe kezd. Ha ugyanilyen szervezeten haladnak, és nem látom ennek semmilyen akadályát, rövidesen új épületbe költözhet az iskola.

Egyed Ufó, amikor az elvárásokról kérdezem, reményekről beszél. Szeretné, ha gyermekeiből olyan ember válna majd, akiknél a gondolkodás, az érzelmek és az akarat egészséges egyensúlyban lesz. Ufóék másképp igényesek, nekik bőven elég az, ha a gyerekek örömmel megy iskolába, és a tanulás örömétől fellelkesülten tér haza, és ezt tizenhárom éven keresztül csinálja. Még abban is bízik, hogy egy olyan közösség alakul ki az iskola körül, akikkel szívesen járnak össze, és nem csak adminisztratív dolgokról tudnak beszélgetni, hanem szellemileg is fejlődnek egymás által.

Befejezésképpen azokat az eseményeket sorolom fel, amelyek beszélgetőtársam véleménye szerint nagyot dobtak a mozgalmon. Ilyen eseménynek számított Dan Judit 2015 elején tartott előadása. Akkor látták, hogy van érdeklődés, van lelkesedés. Az ott összegyűlt emberek indították végül az ovit. Egy tucatnyi kirándulás és közös kézműves tevékenység is volt, ami hozzájárult a hangulathoz, de az áttörést a baba-mama foglalkozás jelentette, abból nőtte ki magát az ovi-indító mag. Zseniális volt az oviépítő kaláka, a maga sok konfliktusával, nehézségével, mindennel. Másik mérföldkő a boldogfalvi tanács előtt tartott tüntetés, és az előző napi lengyelfalvi falugyűlés volt, ahol a civil kezdeményezés győzött. A pedagógusképzés házhoz jött, amikor Solymári Waldorf Pedagógiai Intézet elvállalta az együttműködést ez ügyben. Az iskolaavató ünnepség tette fel a megnyugvás koronáját az eddigiekre. Pár napig... Utolsó nagy lépés az iskolaépítés irányába hozott döntés.

A megtalált közös cél viszi előre ezt a közösséget, a meggyőződés, hogy e cél érdekében érdemes tovább haladni ezen a szociális kísérleten, még akkor is, ha sokszor nagyon nehéz. Megtanulták, hogy bármit el lehet érni, csak folyton mozogni, tevékenykedni kell. Nem szabad megállni, feladni, mert a szellemvilág és a hasonló gondolkodású emberek segítségével minden valóra tud válni. Megnyílt a közösség előtt egy másik világ, erőt kapott, hogy betekintsen ebbe. Nem elhanyagolandó az, hogy egyesek életében ez jelenti azt a közösséget, amelyikben otthon érzik magukat. Egyed Ufót az eddig bejárt út megerősítette abban, hogy mindenkinek megvan a helye az életben, s az ő helye ez, megtalálta.

Én nem hiszem, hogy ebből a közösségért végzett munkából, a kifejtett erőből nem megy át semmi a közelben téblábolni látszó matéangisan „levő” gyermekekbe. Nagyon remélem és hiszem, hogy az értük áldozott idő, energia, bennük fog tovább élni-gyarápodni, és ugyanilyen „tevős” felnőttekké válnak, akik meglátják és felvállalják a környezetükben a sok tennivalót.